

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ВЗАЄМВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ І НАТО

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано доцільність співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору. Розглянуто історію співробітництва України та НАТО. Розглянуті наслідки цієї співпраці та надано пропозиції щодо їх розвитку.

Ключові слова: Організація Північноатлантичного договору (НАТО), хронологія, цільові фонди.

Abstract

The feasibility of Ukraine's cooperation with the North Atlantic Alliance is analyzed. The history of NATO-Ukraine cooperation is discussed. The implications of this cooperation were considered and proposals were made for their development.

Keywords: North Atlantic Treaty Organisation (NATO), chronology, trust funds.

Вступ

НАТО (NATO – North Atlantic Treaty Organisation) – Організація Північноатлантичного договору. Вона була заснована ще у 1949 році. І мета організації полягає в тому, щоб гарантувати свободу і безпеку його членам завдяки ряду політичних і військових засобів.

В основі роботи НАТО закладено те, що в умовах збройного нападу на одного або на кількох членів НАТО розглядатиметься як напад на всіх членів і що вони домовляються, що в разі здійснення такого нападу кожна з них надасть допомогу тій Стороні або Сторонам, які зазнали нападу. Це достатнього безпрецедентні гарантії безпеки, територіальної цілісності, недоторканості кордонів та державного суверенітету, які не дає жодна з наявних на сьогодні колективних систем безпеки.

Результати дослідження

Членство в НАТО відкрите для будь-якої іншої європейської країни, що здатна просувати принципи цього Договору і робити внесок у підтримання безпеки на північноатлантичному просторі.

НАТО також має те, що воно називає Планом дій щодо членства. Воно допомагає країнам, що прагнуть стати членами, підготуватися до членства і відповідати ключовим вимогам, надаючи практичну консультацію і адресну допомогу.

НАТО керується принципами демократії, свободи особистості і верховенства права. Саме вони є основоположними для НАТО. Засоби втілення цих принципів – як політичні, так і військові, причому пріоритетними для організації є саме мирні політичні механізми.

НАТО не має власних збройних сил, у розпорядженні Альянсу є збройні сили країн-членів. (Деякі держави-члени НАТО взагалі не мають власних армій, зокрема Люксембург та Ісландія).

Альянс у 2014 році припинив практичну співпрацю з Російською Федерацією після її агресії проти України, проте залишив канал комунікації – Раду НАТО-РФ і розпочав проведення політики стримування РФ.

Для міжнародних інвесторів НАТО – це очевидний знак стабільності, а отже, більшої інвестиційної привабливості.

Таблиця 1 - Хронологія відносин України та НАТО

Роки	Історія відносин України і НАТО
1990 р.	Була ухвалена Декларація про державний суверенітет. Там був закріплений намір України стати нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках і дотримується неядерних принципів.
1997 р.	Були визначені засади співпраці України та НАТО. Фактично тоді була підписана хартія Про особливе партнерство між Україною та НАТО. І це був своєрідний відхід від концепції блоковості.
2003 р.	Була оголошена поглиблення співпраці з Організацією Північноатлантичного договору з метою набуття членства у цій організації.
2007 р.	Україна приєдналась до європейської та євроатлантичної систем безпеки, з метою формування умов для вступу України в НАТО.
2012 р.	Відбулась редакція Стратегія національної безпеки України, з якої зникла теза про вступ до НАТО. Натомість залишилась теза про продовження конструктивного партнерства.
2015 р.	Була ухвалена Стратегія національної безпеки України. Де серед цілей знову ж формування умов для вступу в НАТО.
2017 р.	Верховна Рада України ухвалила закон, яким членство держави в Альянсі знову визнано стратегічним пріоритетом національної зовнішньої і безпекової політики.
2019 р.	Були внесені зміни до Конституції України щодо курсу на набуття повноправного членства в НАТО

Операції з підтримання миру

Україна робить активний внесок у гарантування євроатлантичної безпеки, надаючи війська до складу спільних миротворчих місій з країнами НАТО й іншими державами-партнерами. Попри конфлікт з Росією Україна продовжила брати участь в операціях і місіях під проводом НАТО.

Аналіз досвіду гібридної війни

На тлі дій Росії проти України, у липні 2016 року на Варшавському саміті НАТО було запроваджено Платформу Україна – НАТО із протидії гібридній війні. Цей механізм, покликаний підвищити здатність виявляти гібридні загрози, а також забезпечити спроможність визначати уразливі місця та зміцнювати стійкість держави і суспільства перед обличчям таких загроз. Досягненню цієї мети, а також підвищенню обізнаності населення.

Реформування структур безпеки і оборони

Співпраця між Україною і НАТО у галузі реформування структур безпеки і оборони є вирішальною для продовження трансформації безпекової позиції України і залишається важливою складовою поточних демократичних перетворень в країні.

Проекти Цільових фондів

На Уельському саміті НАТО у 2014 році держави – члени Альянсу ухвалили рішення про запровадження нових істотних ініціатив з метою розширення допомоги з боку НАТО щодо розвитку здатності і розбудови потенціалу структур безпеки і оборони України. Було запроваджено шість проектів Цільових фондів:

- Проект Цільового фонду у галузі командування, управління, комунікацій і комп'ютеризації (C4)
- Цільовий фонд у галузі матеріально-технічного забезпечення і стандартизації
- Цільовий фонд у галузі кіберзахисту
- Цільовий фонд у галузі медичної реабілітації поранених
- Цільовий фонд у галузі соціальної адаптації військовослужбовців

- Цільовий фонд з питань утилізації боєприпасів, що не вибухнули, і знешкодження саморобних вибухових пристроїв (СВП)

Безпосереднє військове співробітництво

Надання Україні допомоги щодо реалізації цілей оборонної реформи також є ключовим напрямом безпосереднього військового співробітництва і доповнює роботу, яка запроваджується під егідою Спільної робочої групи з питань оборонної реформи і Процесу планування та огляду сил, забезпечуючи військову складову.

Готовність цивільного суспільства

Готовність цивільного суспільства і надалі є вагомим рушійним силою співробітництва між Україною і НАТО. Починаючи із 2014 року, коли сталася криза в Криму і на сході України, готовність цивільного суспільства була центральною складовою солідарності і підтримки України з боку Альянсу. У квітні 2014 року група цивільних фахівців НАТО відвідала Київ з метою надання порад керівництву України щодо планування на випадок непередбачуваних ситуацій і вироблення заходів кризового реагування у галузі захисту життєво важливої енергетичної інфраструктури і цивільного населення.

Висновки

Після проведення даного дослідження можемо дійти висновків, що подальша співпраця України з Організацією Північноатлантичного договору повинна базуватися на проведенні глибоких структурних реформах, а також для покращення внутрішньої та зовнішньої стабільності.

Отже, підсумовуючи все вищезазначене, робимо висновок, що основною метою НАТО в аспекті співпраці з Україною, і в загальному, - є стійкий мир, процвітання та безпека.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сайт НАТО, розділ “Організація” (що таке НАТО, країни-члени, партнери, напрями роботи тощо) і Відносини України з НАТО (хронологія співпраці, основні події, участь України в операціях НАТО, програми співробітництва і програми підтримки) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm (дата звернення: 01.05.2020).
2. План дій щодо членства в НАТО (ПДЧ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_009 (дата звернення: 01.05.2020).
3. Сайт МЗС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/pro-nato/shcho-take-nato> (дата звернення: 01.05.2020).

Семчук Вячеслав Олександрович – студент групи 2КН-17б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: malpiretv@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук.

Semchuk Viacheslav Oleksandrovich – student of 2KN-17b group, Faculty of Information Technology and Computer Engineering, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: malpiretv@gmail.com.

Scientific adviser: **Valeriy Aleksandrovich Kornienko** – Candidate of Historical Sciences, Doctor of Political Science, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences.